

A TENGERPART

NAPILAP.

IV. évfolyam.

FIUME, kedd, 1907. október 1.

220. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ADAMICH-TÉR 3., III. EMELET.
TELEFON 875. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . . 12 kor. Egy óra . . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

TIBURZIO MEGY.

Félhivatalos följegyzések.

„Velencéből, a lagunák városából hozott vissza bérelt gőzösöm. Sok beszéd, tüzijáték és vig mulatozás után újra itthon vagyok. Alig hogy megjöttem, érdekes hírrel lepett meg az én szőke titkárom.

Tiburzio megy!

Ez volt a szenzációs izű hír, amit egyébiránt már nagyon sokszor megírtak a rossz máju zsurnaliszták. Most azonban igazán megy. A király felmentette fiumei kormányzóhelyettesi állásából és a miniszterelnökséghez való beosztását rendelte el.

Csak hogy már megtörtént a dolog. Ideje volt már, hogy ezt a lógós állapotot fölválják. Mert hát az új kormányzóhelyettes kinevezése már csak napok kérdése lehet.

Tiburzio pedig véglegesen pakkolhat, ha ugyan még van itt valami cök-mókja. Egy fiumei újság egyszer megírta, hogy Tiburzio nem költözött el Fiuméből. Allandó lakást tart az Adria palotában, ahova azonban szerintem csak a lelke jár hálni az autonomista boszorkányösszejöveleket után. Az a fiumei újság azonban tévesen írta meg Tiburzio lélekvándorlását. A fiumei lakást Tiburzio kényszerűségből tartotta, nem pedig azért mintha reménykedett volna, hogy a kicsöppent díszes állásba visszapotyan. Tiburzionak azért kellett a lakás, mert mint helyettesem jó igazgatósági állásokat foglalt el, amelyeket még ma is visel. Fiumei direktortól pedig elvárhatja a fiumei társaság, hogy legalább lakást tartson itt a székhelyen. A dolog ugyan nem logikus. Mert minek viselje az ember a fiumei drága lakbér költségeit, ha nem lakhatik Fiumében? Egész másképpen fest a dolog, ha az én palotám Ura elmegy öt-hat hónapra s feléje sem néz. Én tettem ezt. Mert én hál' Isten nem fizetek kvártélypénzt az államnak, bizonyosan kevés olyan ember van ebben a szegény városban, aki hasonló kedvezményvel dicsekednék. No de hát kormányzói állás csak egy van s azt sem viselheti akárki. Lám a Tiburzio tudott két fizetett lakást tartani, mégis sokszor kacintott a kormányzói szék felé. Oh hová is gondolt az az ember. Ilyen plebejusnak nem való az ilyesmi még darabont időben sem.

A multkor már följegyeztem azokat a tényeket, amelyek Tiburzio bukásának az okozói voltak. Ezuttal nem teszek hozzájuk semmit. Csak egy dátumot. Azt, amelyiken Tiburzio fölmentése a hivatalos lapban napvilágot lát. Tehát a maít.

Most, amikor Tiburzio ügye dülöre jutott, sehogy sem tudok örülni neki. Tudj' isten, de rossz sejtelmém vannak a paktum dolgok felől. Nem bízom a békében, mert nem Tiburzio csinálja. A paktumhoz csak Tibor-

zio értett. Ő békés viszonyban volt a fiumánokkal, a giovinékkal, a horvátokkal. Általában mindenkivel. Tiburzio tehetett akármit. Neki nem esett baja Csak az egy horvát zászlóselem alkalmával. S éppen akkor volt igazán ártatlan. Akkor esze ágában sem volt paktálni, vagy valami politikai csinyt elkövetni.

Tiburzionak hiányát éppen most érzem, amikor véglegesen távozik állásából. Nem tudom mi lesz azzal a békemozgalommal. Annyi azonban bizonyos, hogy nem bízom a babákhhoz. Tiburzio nélkül ugyanis valami szörnyesülött lehet a vajudás eredménye. Azt pedig nem szeretném. Mert mindenben a szépet kereselem. A politikában épp úgy, mint a szép asszonyban.

— Dalmácia visszaszátolása. Temesvárról írják: Temes megye legutóbbi közgyűlésén tárgyalta Havass Rezső dr. kralyi tanácsosnak Dalmácia visszaszátolása iránt a képviselőházzal benyújtott és a vármegyének pártolásra megküldött indítványát. Brettner Ernő indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy Dalmácia visszaszátolása érdekében az országgyűléshez felír.

— Amerikai kivándorlási ügynökök Európában. Az Egyesült-Államok kormánya az utóbbi években mindent megtesz, hogy az európai kivándorlókat az ugynevezett déli államokba terelje. E célból a déli államok rávettek az északnémet Lloyd-társaságot, hogy közvetlen hajójáratokat létesítsen a déli államok felé, sőt ügynököket is küldtek Európába, hogy a kivándorlókat oda csábítsák. A déli államok közül Maryland állam a bevándorlási hatóság titkárat, Trappe F. Ágostot küldte európai körútra. Ezek az érdekes teleplezéseket a belügyminiszter legutóbb megjelent rendeletéből veszszük, amelyben a hatóságok figyelmét felhívja e veszedelmes ügynökökre. De a rendelet egyúttal megmondja azt is, hogy miért csábítják a kivándorlókat éppen Marylandba. Ez az állam ugyanis, miként a belügyminiszteri rendelet mondja, a többi között szintén elhagyott telepeiről ismeretes. Az első bevándorlók ugyanis az amugy sem termékeny földet kiszarolva, tovább állottak s birtokaik gazdátlanul maradtak. Ezeket a birtokokat szeretné az állam a bevándorlóknak jó áron eladni. Azzal már nem törődik, hogy a telepes a kiszarolt földön képtelen megélni és tönkre megy. De az európai államok kötelessége, hogy alattvalóikat figyelmeztessék arra, hogy az Egyesült-Államok déli államaiban csak romlás vár rájuk s ezért ne higgyenek a kiküldött ügynökök üres ígéreteinek. A belügyminiszter ezért igen helyesen figyelmezteti a hatóságokat ezekre az ügynökökre s felhívja őket, hogy tegyék lehetővé a bűnös üzelmeket. A miniszter egyúttal föl szólítja a hatóságokat, hogy ha valahol ily amerikai ügynök jelentkeznek, nyomban indítsák meg ellene az eljárás és annak eredményéről tegyenek sürgős jelentést.

A fiumei cselédmizériák.

A háziasszonyok panasza.

Mit mivelnek a cselédszerzők. — Háromnapos szolgálás. — Amikor megjön a hajó. — Egy különös eset a rendőrségről.

A fiumei háziasszonyok régóta panaszkodnak a fiumei cselédmizériák miatt. Olyan állapotok, aminők ezen a téren uralkodnak, talán sehoh a világon nincsenek. A cselédek, a mellett, hogy magas bért követelnek, olyan követelők, akárcsak az amerikaiak. Ez azonban nem volna baj. Ezt már megszokta minden háziasszony s ezen kárba vesztett fáradság volna töprenkedni. A baj másutt van. A cselédek ugyanis a cselédszerzők szövetségesei s két-három napi szolgálát után odébb állanak. Aztán se szó, se beszéd. A cseléd másutt van. Ha a megcsalt háziasszony a rendőrséghez fordul, ott ugyan nem kap orvoslást. Ki van teljesen szolgáltatva a cselédszerzőnek és boldog, ha az új cselédet szállít a házhoz.

Egy fiumei háziasszony érdekes esetet mondott el egyik munkatársunknak. A cselédje megszökött. Erre a rendőrségnél följelentést tett ellene és átadta a cselédkönyvet. Azóta három hónap telt el. A napokban idézést kapott a fiumei uriaszony a rendőrségtől. A rendőrségen pedig felszólították, hogy adja vissza a három hónap óta nála levő cselédkönyvet. A fiumei asszony persze nyomban megadta a felvilágosítást a rendőrség tisztviselőjének, hogy tulajdonképpen ő tett följelentést a cseléd ellen és már akkor átszolgáltatta a cselédkönyvet. A jeles fiumei autonomrendőrség tehát nem intézte el az uriaszony panaszát, mert akkor megbüntette volna a cselédet és mindjárt visszaadhatta volna neki szolgálati könyvét.

Ez az eset is megvilágítja azokat a botrányos állapotokat, amelyek a rendőrségen uralkodnak. A cselédszerzőkkel pedig egyáltalában nem törődik. Ellenőrzésről, felügyeletéről szó sincs. Nyugodtan folytathatják különös manipulációjukat a közönség ellen. Pedig könnyű volna a bajt orvosolni. Csak egy kis jóakarattal hozzá. Ezt azonban az autonomrendőrségtől nem várhatjuk.

A cselédmizériák különösen azóta váltak krónikusakká, amióta kivándorlási hajók közlekednek Fiume és Newyork között. A nagy hajó megbabonázza a cselédet. Mindnyájan Amerikába, az ígért földjére szeretnének eljutni. A jobb cselédek legnagyobb része ki is vándorolt. Csak azok maradtak és maradnak itt, akiket betegség vagy más okból visszautasítottak. A gyakori esetek közé tartozik az is, hogy a cselédek, ha az egyik hajóról lemaradtak szolgálatba lépnek, de mielőtt megjött a másik hajó, valami ürügy alatt ott hagyják a szolgálatot.

A cselédszerző természetesen mindenkor jól jár. Fölveszi a províziót az egyik helyen épp úgy mint a másiknál. Ezért mindennapi az az eset, hogy a cselédet az elhelyező egyik helyről a másikra csalja.

Ezek az állapotokon pedig bajos segíteni. Elsősorban a rendőrség tehet valamit. A cselédelhelyezőket rendszabályozza meg s azokat a cselédeket, akik egyik helyről a másikra szöknek, avagy felmondás nélkül hagyják el a szolgálatot, büntesse meg szigorúan.

Igy aztán megszűnik az a sok visszaélés s a szegény, sanyargatott háziasszonyok legalább azt érik el, hogy cselédjeik egyik napról a másikra nem hagyják ott.

Kipattant valami.

Amit már tudtunk.

Azért mégis sok szó esik róla. — Nyilatkozik Wickenburg gróf, Donáth miniszteri tanácsos, Dardi és Fiume képviselője. — A magyar nyelv és a városi iskolák.

Megint kipattantottak valamit a fővárosban. A szenzáció azonban nem megy leplezés számba. Mert a „Hír”, amelyben a szenzációs fiumei dolog megjelent, olyan esetet hozott ezuttal nyilvánosságra, amelyről Fiumében annak idején mindenki tudott. Villari olasz miniszter fiumei látog. tájáról van benne szó. Az olasz miniszter ugyanis öt esztendővel ezelőtt a Dante egyesület megbízásából Fiumében járt, sorra látogatta a fiumei városi iskolákat, hogy az olasz nyelvnek Fiumében való oktatásáról tapasztalásokat szerezzen. Ez a látogatás akkoriban nem valami nagy feltűnést keltett. Villari olasz közoktatásügyi miniszter nem inkognitóban, hanem nyíltan és hivatalosan járt Fiumében és hivatalosan fogadta őt a fiumei kormányzó és Donáth miniszteri osztálytanácsos, a kormányzóság tanügyi előadója.

A látogatás tehát nem történt titokban. Az olasz miniszter bizonyosan nem azért jött ide, hogy az irredenta eszmék terjedéséről, a fiumei olaszoknak Olaszország iránt való érdeklődéséről szerezzen tapasztalást. A fővárosi lap közhíjának tehát ezuttal nincs igaza. Még ha az olasz miniszter az utóbbi cél érdekében járt volna itt, sem járhatott volna el a kormányzóság másképpen. Egy szomszéd nagykirályság miniszterét nem lett volna tanácsos innen kiutasítani. Bizonyára diplomáciai konfliktus fejlődött volna ki ebből.

A budapesti „Hír” igazat mond azonban, amikor hangoztatja, hogy a kormánynak tenni kellene valamit az irredentizmus terjedése ellen. Ezen az állásponton vagyunk mi is. Éppen egyik minapi számunkban foglalkoztunk az irredenta agitátorok bűnös és tiltott manipulációjának a veszedelmességével.

Az irredentizmusnak lehet létjogosultsága Pólában, Triestben, Trentinóban, de Fiumében megtűrni nem szabad. Ez alkalommal tettük szövé a Giovine Fiume működését is. Ez az egyesület nyíltan az irredentizmust szolgálja és megmérgezi veszedelmes eszméivel a fiumei ifjuság lelkét. Sőt lapjában nyíltan agitál is az eszme érdekében. A királyi ügyészség és a fiumei kormányzóság tetlenül nézik a gyerkőchad manipulációját s ez ellen mit sem tesz. Pedig ideje volna már, hogy a kis irredenta banda közé vágjon és véget vessen bűnös manipulációjának.

Ha az olasz közoktatásügyi miniszter Fiumét nyíltan, nem bujkálva keresi föl, az ellen nem lehet kifogásunk. Elvégre érdekelhetik a fiumei iskolák eredménytelen oktatásai. Jót ugyan a legjobb akarat mellett sem láthat ott az ember. A tanítási mód s az eredmény cseppet sem kielégítő. Meg is van már ennek az eredménye. A fiumei szülők kezdik már belátni, hogy a városi iskolákban a gyermeket legfeljebb nevelétségre nevelik. Ez a tapasztalás hozta meg az idén azt a szenzációs eredményt, hogy a városi iskolákban közel kétszázal kevesebb tanulót irattak be a most folyó tanévre, míg az állami népiskolákban ugyanennyivel emelkedett a tanulók száma.

Vége tehát a fiumei szülők kezdik belátni, hogy a magyar nyelvre szüksége van minden magyar állampolgárnak s e nélkül nem is tud boldogulni. Fiume nagyon is szűk pártia. Jobb tehát, ha a gyermeknek módot nyújtanak arra, hogy a magyar nyelvet elsajátítsa. A legjobb példa rá a fiumei deputato, aki sohasem jutott volna a magyar parlamentbe, ha a magyar nyelvet meg nem tanulja.

Olvasóink figyelmébe. Lapunk egyes példányai kaphatók a „Globus” hírlapelarusító üzletben, Vincenzo de Domini utca. — Az Ivancich-fele hírlapelarusító üzletben. — A m. kir. dohánynagyüzletében, Piazza Elisabetta. — Capudi Romualdo likőüzletében, Deák Corso. — Devescovich Giov. trafikban, Riva Szápary. — Barbis Giov. trafikban, Via Adamich és kiadóhivatalunkban Adamich-tér 3., III. em.

UJDONSÁGOK.

— **A kormányzó velencei utja.** Nákó Sándor gróf kormányzó, aki a tengerjogi kongresszus alkalmából Velencében járt, meghívást kapott Fradelotto-tól, a nemzetközi képtárlat elnökétől a kiállítás megtekintésére. A kormányzó Vio Ferenc dr. polgármesterrel megtekintette a tárlatot és több képet megvásárolt. Az egyik képet Fiume városa részére vette meg. Nákó Sándor gróf vasárnap az osztrák Lloyd hajóstársaságtól kibérelte a „Metkovic” gőzöst, amelyen Sir William Pickfordot, a londoni felső bíróság kiváló tagját két leányával, Leslie Scott kongresszusi vezértitkárt, Vio Ferenc dr. polgármestert, Vio Antal dr. ügyvédet és Dárday Dezső dr. miniszteri titkárt, mint vendégeit Triestbe vitette, ahonnan automobilon hozta őket Fiuméba.

— **Gaál Tibor dr. fölmentése.** A király a miniszterelnök előterjesztésére Gaál Tibor dr. minisztertanácsos, fiumei kormányzó helyettesét állásától fölmentette és a miniszterelnökséghez való beosztását rendelte el.

— **A velencei tengerjogi kongresszus.** Most, hogy a velencei kongresszus véget ért, konstataálni lehet, hogy az várakozáson felül sikerült. A sikert elsősorban is az angolok engedékenységének lehet tulajdonítani, akik nem igyekeztek az idén nehézségeket támasztani az eldöntésre váró kérdésekben. A hajótulajdonos felelőségének korlátozásáról szóló egyezmény tervezetének teljes újjászövegését a többi nemzetek kiküldötteivel egyetértőleg egy albizottságra bízta, amely oly sikeresen oldotta meg a feladatát, hogy tervezetét az utolsó pilléren egyhangulag, minden változtatás nélkül elfogadták. Most tehát már mi sem állja útját annak, hogy a legközelebbi diplomáciai tárgyalásokon belevonják ezt a határozatot is. A hajófuvar kérdésében az egész anyag feldolgozását egy albizottságra bízta, amely kész egyezményt fog kidolgozni s erre megteszik észrevételeiket a nemzeti egyesületek. A kérdést azután a két év múlva tartandó kongresszuson fogják megoldani. Ezután elhatározták, hogy a legközelebbi kongresszust két év múlva a német tagok meghívására Brémában fogják megtartani. A záróbeszédet Margheri kongresszusi elnök kezdte olasz nyelven. Utána Sir William Pickford angolul, Le Jeun franciául, az argentiniai kiküldött spanyolul mondtak záróbeszédet. A tegnapi tervezett kirándulások a kedvezőtlen idő miatt elmaradtak.

Itt említjük meg, hogy a magyar előadók közül Vio Antal dr. fiumei ügyvéd általános feltűnést keltett két felolvasásával. Két indítványt a kongresszus egyhangulag elfogadta, előadói dolgozatát pedig minden ízében szakszerű munkát francia nyelvre lefordították és nyomtatásban terjesztették a kongresszus elé.

— **A Villa Giuseppe.** A holnapi napon járt volna le az a határidő, amelyet József főherceg jószágigazgatósága a Villa Giuseppe megvétele dolgában kitűzött. A minap részletesen számoltunk be a fiumei teleküzorásoknak arról az akciójáról, amely meg akarja akadályozni azt, hogy a Villa Giuseppe-t a város megvásárolja. A spekulánsok klikkje el is érte azt, hogy a város nem tárgyalta a telek megvásárlásának ügyét s így október 1-én a főhercegi jószágigazgatóság a várostól nem kapott volna határozott választ. A városi hatóság becsületes elemei tiltakoztak az eljárás ellen s utóbb kieszközölték, hogy József főherceg a határidőt november 15-re tolja ki. A teleküzorások manővere tehát kudarccal végződött. A rappresentanza kénytelen lesz az ügyet október hó folyamán letárgyalni.

— **Kinevezés és áthelyezés.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter Beismann Antal, Szabó Zsigmond és Avender József tanítókat, a fiumei állami elemi iskolához rendes tanítóvá nevezte K. Fazekas József fiumei állami elemi iskolai tanítót pedig a zólyomi állami elemi iskolához helyezte át.

— **A voloszkai pénzeslevél sikkasztás.** A triesti törvényszék most tárgyalta Presetnik Ferenc levélhordó ügyét, aki a voloscai postahivatalnál egy 2700 koronát tartalmazó pénzeslevél elsikkasztása után megszökött. A sikkasztó Fiuméből Budapestre utazott, ahol a

rendőrség a voloszkai hatóság értesítésére le tartóztatta. Presetniket Budapestről Fiuméba hozták s innen a triesti ügyészség fogházába szállították. Egy hónapi vizsgálat után a triesti törvényszék most tárgyalta a levélhordó feleségét is részességgel vádolva. A vizsgálat során azonban kiderült, hogy a levélhordó felesége ártatlan s nem is tudott férje hollétéről addig, amíg a hatóságnál nem történt a dologról följelentés. A törvényszék Presetnik Ferencet öt havi fogházra ítélte, amelyből egy hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett. Elmarasztalta a törvényszék a sikkasztó levélhordót a sikkasztott pénzből elköltött 800 korona visszatérítésére is, amelyet a voloszkai postamesternek kellene visszatéríteni. A törvényszék Presetnik feleségét fölmentette, miután beigazolódott, hogy a sikkasztásban semmi része nem volt.

— **Ballák kaposvári szereplése.** Balla Kálmán szintársulata tegnap este fejezte be kaposvári szereplését. A kaposvári lapok részben elismerően írnak az ottani vendég szerepléséről, méltányolva azt az igyekezetet, amelyet Balla még mindig nem teljesen szervezett társulatával a közönség irányában tanúsított. A Somogyvármegye a színház kapuzárása alkalmából ezeket írja:

Ha most, közvetlen a kapuzárás előtt, visszapiillantunk a lezajlott kilenc hetes évadra, nem tagadhatjuk meg elismerésünket Balla Kálmán igazgatótól. Csodákat nem művelt ugyan a szintársulat, de igen tiszteletreméltó munkát végzett és ez már önmagában is jelentős, mert Balla Kálmánt meglehetősen zavaros hullámzások vetették be váratlan, hirtelen a pozsonyi igazgatóságba. Andorfi Péter után a legtekélyesebb fölfordulást találta a pozsonyi szintársulatnál. Andorfi testülete pártokra szakadt, Ballára várt most a nagy föladat, hogy a fölizgatott kedélyek között rendet teremtsen. Nagy és nehéz föladat, amelyet különösen súlyosbított az, hogy Balla kénytelen volt Andorfi társulatától mindazokat magához szerződtetni, akika nagy fölfordulás idején szerződés nélkül maradtak. Bármennyire nagy művésztérvek forogtak is Balla elméjében, ezek a körülmények nagyban meggátolták őt abban, hogy terveit mindenkor sikerrel valósíthassa meg. Ennek a rendkívüli helyzetnek a fonákszájaival mi mindenkor számoltunk és most a szezon végén csak elismeréssel adózunk Balla Kálmánnak. A legnagyobb jóakaratot tapasztaltuk mindenkor az ő részéről és ha néha kevesebbet is nyújtott társulata mint amennyit vártunk, tudtuk, hogy ebben nem az igazgatói vezetés a hibás.

Dramai és vígjátéki személyzete még az észlelhető hiányok mellett is a legelsőrendű. Az énekes személyzetről, sajnos, nem mondhatjuk ugyanezt, itt már kirívóbbá lettek a hiányok. Dacára ennek mégis a lehető legszébb, leggondosabb előadásban kerültek színre az operettek, mert Balla Kálmán energikus kezének, nagy tudásának és finom ízlésének nyomait épp úgy megérezzük a zenés darabokou, mint a drámai előadásokon.

A szezon másora a lehető legszebben volt összeállítva. A közönség eléggé hálásnak is mutatkozott ezért. Joggal hihetjük, hogy az évad elég szép anyagi sikerrel végződik.

Az ujdonságok bemutatásával éppenséggel nem fukarkodott az igazgató: tizenhét prémie volt. Egy hét hónapos téli szezon alatt sem tarthat többre számot a közönség.

A szezon alatt harmincöt énekes előadás volt, ezenkívül huszonöt dráma és vígjáték és három népszínmű került színre, ide nem számítva a délutáni előadásokat.

A műsor szép összeállítása a legérthetőbben magyarázza, hogy Balla Kálmánban meg van minden érzék ahhoz, miként kell egy színházat jól vezetni. Hisszük, hogyha Balla Kálmán elnyeri véglegesen a pozsonyi színházat, olyan igazgatót nyerünk benne mi is, ki a kaposvári színházat régi fénykorát fogja újból föltámasztani.

— **A visszavándorlók letelepítése.** A Magyar Gazdaközönség mozgalmat indított oly irányban, hogy az Amerikából visszavándorolni önjajók s itthon letelepedni szándékozók kedvező áron sze ezhessenek földet, vagy esetleg bérlőszövetkezetekbe tömörülve, megfelelő bérléteket. A gazdaszöveiség ezért nyilvántartásba

veszi mindazokat a birtokokat, melyek parcel-lázásra alkalmasak, vagy bérbeadók és szívesen látja, ha a birtokosok ez ügyben ajánlataikkal közvetlenül hozzáfordulnak. A bejelentéseket lehet az O. M. G. E. üzemi osztályához is intézni, amely amugy is közreműködik a nála vezetett birtoknyilvántartással a letelepítési kérdésnek helyes megoldásában.

— **A zálogházban árvereznek.** A fiu-me-i zálogház igazgatósága közhírré teszi, hogy október 17-én délelőtt 9 órakor árverezni fogják azokat a tárgyakat, amelyekre egy év óta nem fizettek kamatot. Az értékű tárgyakat az árve-és napjái ki lehet váltani.

— **Ahol a jó mustot mérik.** Az óvárosban az *Alla Cattina* vendéglőben, a St. Vito templomtól balra, mint minden esztendőben, az idén is kitűnő saját termésű mustot mérnek Magyar kiszolgálás!

TÁVIRAT. TELEFON.

A kiegyezés.

Minő a hangulat?

A szegedi Erzsébet szobor.

A szövetkezetek megmentése.

Nyáry Rezső gróf szabadlábán.

Merénylő férj.

Az osztálysorsjáték huzása.

A kiegyezés.

Budapest, szept. 30. *Wekerle* Sándor miniszterelnök, aki a vasárnapot dányosi birtokán töltötte, ma délelőtt visszaérkezett a fővárosba. Szerényi József kereskedelemügyi államtitkár holnapra várják Budapestre, mert holnap kezdődnek a tanácskozások a kormány körében a kiegyezés kérdésében.

Minő a hangulat?

Budapest, szept. 30. Politikai körökben nagyon pesszimistikusan nézik a kiegyezés kérdését. Ellenzéki körökben az a hír járja, hogy a koalíciós kormány engedni fog a kiegyezés, bármily csufos is lesz a magyar nemzetre, meg fog történni. A függetlenségi pártban ellenben az a vélemény uralkodik, hogy a kormány semmi esetre sem fog belemenni olyan kiegyezésbe, amely a magyar gazdasági érdekek rovására menne. Nagy érdeklődéssel várják a koalíciónak a közeli napokban tartandó közös ülését, amelyen hír szerint *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter kimerítően fog nyilatkozni.

A szegedi Erzsébet szobor.

Szeged, szept. 30. Nagy ünnepség keretében folyt le tegnap *Erzsébet* királynő szobrának leleplezése. Az ünnepségen résztvett József főherceg és a kormány több tagja. József főherceg a Himnusz eléneklése alatt levett kalappal állott a szobor előtt. Az ünnepi beszédre válaszolva a főherceg szép szavakban emlékezett meg a szentséges emlékü magyar királynőről. A szoborleleplezés után bankett volt, amelyen József főherceg is résztvett. A vendégek a délután folyamán utaztak vissza a fővárosba.

A szövetkezetek megmentése.

Budapest, szept. 30. A Magyar Távirati Iroda teljesen megbízható helyről értesül, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök negyvenyolc órán belül segíteni fog a bukás szélén álló szövetkezeteken. A miniszterelnök azt a megoldást találta meg, hogy a nagy budapesti pénzintézetek nagy alapot raknak össze, amelyből a szövetkezetek olcsó hitelben fognak részesülni.

Nyáry Rezső gróf szabadlábán.

Budapest, szept. 30. *Nyáry* Rezső gróf ismert gyermekrontási ügyében a budapesti büntető törvényszék vádpancáca ma tartott ülést, amelyen *Nyáry* Rezső gróf szabadlábára való helyezését rendelték el. A grótot még ma szabadon bocsátották.

Merénylő férj.

Budapest, szept. 30. *Agost* Árpád budapesti bankhivatalnok revolverrel feleségére lőtt és súlyosan megsebesítette. A merénylő férjet a rendőrség letartóztatta.

Az osztálysorsjáték huzása.

Budapest, szept. 30. Az osztálysorsjáték mai huzásán a 10,000 koronás nyereményt a 116,692 számú sorsjegy nyerte meg. A 60,000 koronás nyeremény a 71,140 számú sorsjegyé.

Felelős szerkesztő: Murai Jenő.

Szerkesztő: Korcsmáros Pándor.

Kiadótulajdonos:

„A TENGERPART” lapkiadó vállalat.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

betétkönyvek és folyószámlák után

4 1/2% netto kamatot

terít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Eladó egy teljes hálószoba

szép matt butorral és mindennemű konyhaberendezés áthelyezés miatt. — Cím: Via Molino 1. II. 10.

Franczia és olasz

nyelvet olcsón tanít kitűnő módszerrel bíró kisasszony. Cím: Piazza del Mercato Coperto 2. sz. III. em. balra.

BUTOROZOTT SZOBA

utcai 2 ablakos egy vagy két ur részére teljes ellátással — lakás és ellátás összesen havi 45 frtért — azonnal kiadó. — Cím: Via Risorta 62 (rég. szám 365.) I. em. balra.

UJ

FÉRFIRUHA TEREM.

FIUME, Corso 7. II. em.

Alulírott, a *Wenitzky*-féle férfiruha-terem eddigi első szabása önálló férfiruha termet nyitottam

Corso 7. sz. alatt (II. emelet).

Tizenöt évi szabási multam, melyből 4 évet Fiumében és 11 évet Budapest legelső férfiruha termeiben töltöttem, keszkelek munkám és szabásom kitűnő voltaért. Legújabb valódi angol és hazai szöveteim máris raktáron vannak és kérem a n. é. közönség szíves mielőbbi látogatását.

— JUTÁNYOS ÁRAKAT SZÁMITOK. —

Mély tisztelettel

SCHENK LAJOS,

Corso 7. II. em.

WEISS M.

NAGY ÁRUTERMEI

FIUME, Corso II.

Az őszi és téli idényre

óriási készleteink érkeztek minden osztályban. Minthogy a legjelentékenyebb gyárak készítményeinek kizárólagos elárúsítása cégünknek van fentartva és tekintettel ama óriási mennyiségekre, melyeket triestri házunkkal egyetemben vásárolunk, módunkban van a legjobb minőségeket a legmersekeltebb áron ajánlani.

Selyem- és gyapju-szövetek.

Brünni szövetek divatos színek, 120 cm. magas 60 krajczár.

Cheviotte nagy választékban 55 krajczártól feljebb.

Igen szép kangarn szövetek, divatos színek 65 krajczártól 4 frt 50-ig.

Angol szövetajdonságok 78 krajczártól feljebb.

Szőnyegek és butor-szövetek.

Szövetfüggönyök (páronként draperiával) 1 frt 10-től 36 frtig.

Legfinomabb axminster szalonszőnyegek 200+300 22 frt 50 kr.

Valódi argaman szőnyegek 200 x 300 (míg a készlet tart) 42 frt.

Szmirnaszőnyeg - utánzatok 200 x 300 6 frt 90 kr.

Futószőnyegek a legnagyobb választékban méterje 20, 28, 38, 50 krajczár, egészen 4 frt 50-ig.

Alkalmi vétel: Himzett plus-asztalterítők 7 frt 50 kr.

Barchendek.

Velour flanellette, garantált színek, óriási választékban méterje 25 krajczár.

Flanell-barchend blúzoknak, elsőrendű minőség, sötét színek, 25 kr.

Gyapju flannel, gyönyörű minták méterje 42 és 65 krajczár.

Ezenkívül legfinomabb esikós és koczkás barchendek ruhának, valamint barchend-pique.

Ajánlunk ezenkívül a legelső magyar és osztrák gyárakból fehérnemű-vásznakat és asztali készleteket.

Pamut és lenvászon.

Saját kezelésű chiffonok, tengeri ló védjeggyel, egy 10 méteres vég 2 frt.20, 2 frt.70 és feljebb.

Kávékészlet (1 asztalterítő s 6 szalvéta) ajour-széllel 3 frt 40 kr.

Lepedővászon, dupla magasság, varrás nélkül 60, 75, 100 kr. s feljebb.

Ezer vég ing vászon tengeri ló védjeggyel, egy 23 méteres vég frt 6-40.

Alkalmi vétel: Tapestry futószőnyegek 1 frt 35 kr. gyapjuból, méterje

Női- és férfi-fehér-nemű.

Egy nagy tétel chiffon-nemű 1 frt.

Finom chiffon női alsószoknyák, gazdag himzéssel 1 frt 25 kr.

Menyasszonyi kelengyék jutányos áron készíttetnek ki.

Chiffon férfiingek, jó minőség 1 frt 70 kr.

Férfi-hálóingek legfinomabb kretonból 1 70 kr.

Rendkívüli választék csipkekben, himzéseken csipkeszövetekben és valamenyí díszáruban. Gyönyörű női blúz-ajdonságok, női konfekciók, kötények nők és gyermekeknek és a legválaszthatosabb fehérneműk gyermekeknek

Téli trikók.

Bolyhos trikót-íngek férfiaknak drbja 75, 90 kr. 1 frt 30 és feljebb.

Bolyhos trikót-alsónadrágok férfiaknak darabja 85 kr., 1 frt és feljebb.

Férfi- és női trikót-alsóingek, kiváló jök 65 75 kr. és feljebb.

Fekete és színes női harisnyák 35 krtól feljebb

Ezenkívül a legjobb minőségű tiszta gyapjutrikók, harisnyák, fűzővédők, file d'Ecot cikkek s legfinomabb selyem-trikók.

WEISS M.

NAGY ÁRUTERMEI

TRIESZT, FIUME, CORSO II. BECS. I. GONZAGASSE 14.

Szabott árak! Szabott árak!

GAMBRINUS-BUFFET

VIA LIDO, DANIEL-MOLO ATELLENÉBEN.

Van szerencsém Fiume város és környékének t. közönségével tudatni, hogy fenti cím alatt Fiumében gazdagon felszerelt

uzsonna-termet és álló sör- és borozót létesítettem.

Raktáron tartok állandóan friss **prágai füstölthús** különlegességeket, naponként hozatok valódi **bécsi virstliket** és azokat helyiségemben melegen is felszolgálom.

Stajer hizlalt **baromfiak, kacsák, libák**, tisztán kikészítve, hidegen és melegen.

Sajtok, halkonzervek, főtt és sült édesvízi és tengeri halak, befőttek, gyümölcsök, csemegék állandóan raktáron.

A kőbányai polgári serfőzde sokszor díjazott és közkedvelt világos márciusi és barátsöre csapról mérve, palacksörét jegbe hűve palackokban is árusítom. Bel- és külföldi boraim a legkitűnőbbek.

Szakértelemmel rendezek bufetteket klubokban, családoknál, esküvőkön vagy magánosoknál.

Finom, előzékeny kiszolgálást biztosít

KUHN GYULA.

Szent-István védjegyű Dupla Maláta-sör palackokban.

A GISONDO cég

fűszer és gyümölcskereskedése

uj üzletet nyitott

Corsia Deák 34. sz. alatt.

Nagy választék valódi nápolyi tészta-
neműekben, kitűnő szicíliai és párm-
mai sajtokban s legfinomabb bari-i
és egyéb táblaolajokban. Olasz és
külföldi rizs, legfinomabb minőségű
kávét, mindennemű főzelék, paradí-
csom- és gyümölcs-konzerv, friss és
száritott gyümölcs stb. stb. nagy
raktára.

== Rendkívüli jutányos árak. ==

Naponta frissen érkező áru.

Számos látogatást ker
a GISONDO cég.

Első és legjobb hírnevű óraüzlet Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi
gyártmányok.

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben,

Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók
részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

A legjobb tej!

FLEISCHACKER C.

tejsarnokában Fiume, Via Andrássy
(a posta és az új Deák szálló között)

mindenkor kapható friss tej, teavaj, tejföl
és túró valamint kóser tormás virsli a leg-
kitűnőbb minőségben.

Tej házhoz szállítatik.

A fiumei magyarság szíves támogatást kéri
FLEISCHACKER C.

Hirdetéseik

felvételnek a

kiadóhivatalban.

„OLIMPO“

CINEMATOGRAF

Via Germania 11. szám. Braida.

Naponta előadások d. u. 4 órától kezdve.

Vasár- és ünnepnapokon d. e.
10 órától 1-ig és d. u. 4-től 10-ig.

Rendkívül érdekes képek.

Kiváló Ujdonságok.

☛ Kétszer hetenkint váltakozó
műsor. ☛

BELÉPTI DIJ: I. hely 40 fill.
II. hely 20 fill.

Katonák és tíz éven aluli gyermekek a
felét fizetik.

KORONA

■ VENDÉGLŐ ■

FIUME, CORSIA DEÁK 30.

TELJESEN UJJÁALKITVA.

Kitűnő magyar konyha.

Valódi magyar borok.

Izletes ételek és italok.

Előfizetőknek ebéd és vacsora:
18.—, 24.— és 30.— frt.

Magyar honfitársainak szíves
támogatását kéri

HOPP VINCE,
VENDÉGLŐS.

SZOBA ÉS CIMERFESTŐ VÁLLALAT.

Van szerencsénk a n. é. kö-
zönséget értesíteni, hogy **Via
del Pino 9. szám** alatt cimer-,
szobafestő és másoló-üzletet
nyitottunk.

Elvállalunk szoba- és díszlet-
festést, mázolást a legegyszerűbb
kivitelől a leggazdagabbig.

Fa-, bádóg-, vászon- és üveg-
címtáblák készítését a legmo-
dernebb kivitelben a legolcsóbb
árak mellett.

A n. é. közönség szíves párt-
fogását kéri

mély tisztelettel

KURZ FRIGYES és TSA
Via del Pino 9. szám.

Csizmás Demeter

fiumei első magyar fodrász

VIA ADAMICH 2., az Európa szállóval szemben.

készít mindennemű hajmunkát jutá-
nyos áron, úgy mint parókat, hajfonatot
és mindenféle hajdiszt.

Bel- és külföldi illatszerek, a legjobb
hajhullás és korpaképződés elleni szerek
kaphatók.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés
azonnali és exakt elkészítésére. Kapható
minden gyógyszerészeti különlegesség,
gyógyszappanok, az összes ásványvízek,
toilettecikkek és szépitőszerek, stb. stb.

Szájpadlás nélküli szabadalmazott FOGSOROKAT

egy darabból kizárólag készít

FRISCH LEO

az Adamich-tér sarkán Via Lido 2. II. em. (Rinaldi-ház)
naponta d. e. 8-12 és d. u. 2-6.

Minden műtétet fájdalom nélkül személyesen
végez el.

Foghuzás, arany-ezüst és porcellán-plombirozás.
Aranykoronák; szájpádlás nélküli arany fogsorok;
porcellán és arany fogsorok (legújabb). Kaucsuk- és
smaltol-fogsorok.

Katonatisztek, állami és vasuti tisztviselők jelen-
tékeny mérséklésben részesülnek.

„Progresso“

Cinematograf (Mozgófényképek)

ANDRÁSSY-UTCA 1. SZ.

Kétszer hetenkint új műsor.

Hétköznapokon d. u. 5-10-ig.

Vasárnapokon d. e. 10-1-ig és

d. u. 1/4-11-ig.

Állandó előadások.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyarak részvénytársaságának

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

IRODA: ÜRMÉNYI-TÉR 6. — JÉGGYÁR: CANALE-UTCA, Steinmann-ház. — TELEFON SZÁM 226

GYÓGYHATÁSÚ DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban
érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2
és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. ●▶◀● Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÓ HEIYEK:

„Unione“-üzlet Via del Pino. — F. Pavletich (volt fogyasztási szövetség. üzlet) Corso Prolungato. — A „Sa-
lamon“-féle cukrászda, tulajdonos: Bardola V.

MINDENKOR FRISS CSAPOLÁS:

a Bonavia szállóban, tulajdonosa: SCALA FERDINAND; a Sorko-féle vendéglőben, a községi takarékpénztár
épületében, Batthyányi rakodópart 10. és a New-York kávéházban, Corsia Deák.

==== Főképviselet: RUPNIK EMIL, Ürményi-tér 6. =====

NYOMATOTT A T. NYOMDÁBAN, FIUME.